

Archeologienota

Berlare Turfputstraat 96- 98-100

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Geert EGGERMONT en Annelore VROMANS

14-9-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag door een privaatrechtelijke persoon voor een stedenbouwkundige vergunning te Berlare Turfputstraat, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich ter hoogte van Turfputstraat 100-98-96 te Berlare, op enkele percelen grond gelegen tussen de Turfputstraat in het zuidoosten en de Broekse Vaart in het noordwesten. Aan de andere zijden ligt bebouwing. Op de adressen 98 en 96 staan nu nog woningen die afgebroken zullen worden. Op Turfputstraat 100 is het huidige WZC Kruienberg te vinden. De oppervlakte van de betrokken percelen is 7051,09m², de oppervlakte van de zone waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft bedraagt ca 2400m². De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van het WZC Kruienberg met één kamer en 16 assistentiewoningen. Hiertoe zullen de twee halfopen bebouwingen te Turfputstraat 96 en 98 afgebroken worden om plaats te ruimen voor de nieuwbouw. De bestaande rioleringsaansluitingen zullen hergebruikt worden. De vloerpas van de nieuwbouw wordt gelijk gesteld met de vloerpas van de bestaande bebouwing. De buitenomgeving wordt ca. 15cm onder de interne vloerpas aangelegd zodat er geen te grote hoogteverschillen te overbruggen zijn (maximaal 1 trede of een klein hellend vlakje). Plaatselijk wordt de grond opgehoogd of afgegraven om de vloerpas te behouden. Voor het plaatsen van de algemene funderingsplaat wordt op de plaatsen van de geplande liftkoker, kruipkelder en funderingen een diepere afgraving van het plangebied voorzien. De geplande werken hebben maar een beperkte bijkomende impact bij de reeds bestaande verstoring.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij de relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Historische kaarten geven aan dat het plangebied onbebouwd was vanaf het eind van de 18de tot halverwege de 20ste eeuw. Gedurende deze periode is het terrein in gebruik als landbouwgebied. Nadien werd het terrein geleidelijk bebouwd en kreeg het zijn huidige uitzicht. Voor de periode voor eind 18de eeuw zijn geen bronnen beschikbaar die de aan- of afwezigheid van een archeologische site kunnen staven. Archeologisch gezien kan er aan het projectgebied met betrekking tot de steentijden een zekere archeologische verwachting en potentiële waarde toegeschreven worden. Het plangebied bevindt zich namelijk aan de rand van het oude meanderlandschap van de Schelde. Archeologische onderzoeken in de buurt hebben aangetoond dat in zulke gebieden vaak steentijdartefactensites aanwezig zijn. Met name de hoger gelegen plaatsen in de nabijheid van paleogeulen bleken zeer aantrekkelijke locaties voor de prehistorische mens. Het onderzoek suggereert zelfs een continue spreiding van vindplaatsen langsheen de Scheldevallei. Gezien de vorming van de meanderende rivier vermoedelijk plaatsvond vanaf het laatglaciaal kunnen vondsten vanaf deze periode verwacht worden. Het DHM doet vermoeden dat het plangebied gelegen is op de flank van een droge zandrug, op zeer korte afstand van de Oude Scheldemeander van Overmere-Donk en Berlare Broek. De Oude Scheldemeander staat gekend voor zijn kronkelwaardgeulen. Deze zones kennen een hoge archeologische verwachting m.b.t. de steentijden.

Ook voor de metaaltijden is er een zekere verwachting, gezien de bewoning uit de La Tène I periode iets noordelijk van het plangebied. De site situeert zich binnen dezelfde topografische omstandigheden als het plangebied. De bewoning ligt op zandgronden naast de kronkelwaardgeulen. Voor de periode na de metaaltijden is de archeologische verwachting moeilijker in te schatten. Wel zijn in de ruimere omgeving vondsten uit verschillende periodes (Romeinse periode en middeleeuwen) gekend. Bewoningssporen in de omgeving situeren zich voornamelijk op de droge gronden. Het is niet onwaarschijnlijk dat er sporen uit de Romeinse tijd of de middeleeuwen in het plangebied te vinden zijn.

Bij de afweging voor verder onderzoek dient er rekening gehouden te worden met de impact van de huidige bebouwing, die het bodemarchief reeds op diverse plaatsen zal verstoord hebben, en met de eerder beperkte impact van de nieuwbouwwerken. Er zullen slechts plaatselijke kleinschalige verstoringen plaatsvinden voor de bouw van de liftkoker, kruipkelder en regenwater/septische putten. Het gros van de werkzaamheden heeft geen nieuwe impact in de bodem. Sommige delen worden opgehoogd en andere delen worden uitgebroken tot op de bestaande funderingen waarna deze vernieuwd worden. Op die manier wordt een versnipperd en een eerder klein onderzoeksgebied verkregen, dat bovendien al sterk verstoord is, waar verder onderzoek meer vragen dan antwoorden zal opleveren. Dit zal niet leiden tot relevante kennisvermeerdering waardoor de kosten-batenanalyse negatief zal uitvallen. **Om die reden wordt er, ondanks het eventuele archeologische potentieel, geen verder onderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.**

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.